СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 242. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 18 жовтня 1933. VOL. XLI. No. 242. Jersey City, N. J., Wednesday, October 18, 1933. THREE CENTS.

ЗАХОДИ УРЯДУ КОЛО ПОКІНЧЕННЯ СТРАЙКІВ

ВАШИНҐТОН. — Краєвій Робітничій Раді вдалося покінчити страйк сталевих робітників у Віргінії, Вест Вірджінія, на таких умовах, що робітники вертаються негайно до роботи, а спірні питання мають бути розглянені пізніще на конференції представників підприємців і представників робітників, які будуть вибрані в грудні.

На цей страйк вийшли до 10,000 робітників, а протягався він через те, що підприємці не хотіли говорити з робітниками. Закінчення страйку не можна вважати повною побідою для котроїнебудь сторони; це компроміс, у якому кожда сторона дістала частинне признання своїх домагань, але мусіла уступити в дечому зі свого первісного становища.

„НАЙРА" ПОКІНЧИЛА СТРАЙК РОБІТНИКІВ ФАБРИК ОБУВИ.

НЮ ЙОРК. — Місцевому комітетови „Найри" вдалося довести до згоди між фабрикантами обуви та юнією робітників цих фабрик, звязаною з Американською Федерацією Праці. Велика частина фабрикантів підписала угоду, якою признала юнію.

Комітетови вдалося теж заглаїти три інші страйки, а саме страйк „портерів", жидівських пекарів та пекарняних візників.

УРЯД ЗАКУПИТЬ МАСЛО И МЯСО ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНҐТОН. — Щоби піддержати торговельний рух, а рівночасно покінчити з парадоксом голоду в країні багацтв, Федеральна Комісія Допомоги постановила зукупити в найближчім часі велику скількість масла й воловини для роздачі між безробітних. Мають теж закупити 100 міліонів фунтів свинини.

СТЕЙТ ЗАБОРОНЯЄ ВИВІЗ ПШЕНИЦІ.

БИСМАРК (Норт Дакота). — Ґубернатор цього стейту заборонив вивозити зі стейту пшеницю до відкликання приказу. Ґубернатор каже, що пшениця тепер така дешева, що її зовсім не варто продавати. Він дозволить її продавати й вивозити тоді, як ціна підійде вгору.

Він дає до зрозуміння фармерам, що має право вжити навіть стейтового війська для вимушення послуху цьому приказови. Рівночасно губернатор відкликується до інших рільничих стейтів піти слідами Норт Дакоти.

БОРОТЬБА ПРОТИ РЕКЕТІРСТВА.

НЮ ЙОРК. — На розправі проти шайки рекетірів у пральняному промислі, який ведеться перед судом у Брукліні, один зі свідків зізнав, що фабриканти хемікалій пропонували йому великий хабар за фальшиві зізнання. Зізнання інших свідків кидали чимало світла на рекетірську запоруку обжалованих поліцією осіб.

Фіорело Ґ. Ля Ґардія, кандидат „злуки" на мейора міста Ню Йорку, заявив в одній своїй промові, що в місті широко поширений „рекіт" з обниҗуванням податків. Міські урядники встановляють зависокі податки. Податкові йдуть до впливових адвокатів, які вміють „фіксувати" податки через свої звязки з податковими урядниками.

Опісля адвокати діляться з урядниками своїми зарібками з таких справ.

ОБКИДУЮТЬ КАМІННЯМ РОБІТНИКІВ ФОРДА.

ЧЕСТЕР (Па.). — Місцеві фабрики Форда почали в понеділок роботу. Коли ці робітники, яких разом було 600 до 900, виходили з фабрик, безробітні обкидали їх камінням. Одному робітникови зломано ногу; багато інших були поважно покалічені.

АМЕРИКАНСЬКІ НІМЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ БОЙКОТУ НІМЕЦЬКИХ ТОВАРІВ.

НЮ ЙОРК. — Виконавчий комітет Товариства Стюбена в Америці віднісся до членів обох палат конґресу й президента Рузвелта з протестом проти антинімецького цькування, якого проявом є між іншим бойкотова акція проти німецьких виробів. Товариство підкреслює, що того роду цькування псує мирні відносини між Америкою й Німеччиною, а бойкот німецьких виробів підриває торговлю Америки з Німеччиною, а тимсамим добробут Америки.

ПІЛЬОТ У ПОВІТРЮ ДІСТАЄ ВІСТКУ ПРО НЕБЕЗПЕКУ.

НЮ ЙОРК. — З летничого поля на Каледж Пойнт, в дільниці Квінс, вилетів до Вилмингтону летун Александер П. Де Северський. До його літака був дочеплений шнур яких 200 ярдів довгий. Цей шнур, який летун, видно, забув відвязати, міг легко зачепитися за якийсь предмет на землі та викликати поважну катастрофу для літака. Щоб охоронити його перед небезпекою, заряд летничого поля в Квінс повідомив летничі поля в Филаделфії, Кемдені й Вашинґтоні, щоби дали летунови знати про грозячу йому небезпеку. Летунам американської фльоти в Филаделфії вдалося дігнати Северського, звернути на себе його увагу та дати йому сигнал вертатись до Филаделфуї й осісти на летниче поле. Летун осів на воді, втягнув шнур на літак і полетів далі.

„ДОБРОВІЛЬНІ" ЗАСЛАННЯ.

Згідно з офіціяльними даними впродовж 3 місяців звільнено в Москві зі служби 55 тисяч державних урядовців. Всі звільнені дістали приказ, щоби негайно покинули Москву й поїхали на нові посади в Сибірщину і до Туркестану. Тих, що не хотять їхати на те добровільне заслання, виганяють з Москви, а крім того не дістають вони ніякого пайка.

„СЕКТА НЕГОЛЕНИХ".

У Вальденбургу (Німеччина) повстала секта, яка на своїх сходинах відбуває ріжні спірітистичні обряди. Зпоміж приписів, що обовязують цю секту, вирізняється своєю оригінальністю заборона вживати бритви та взагалі якогонебудь приладдя до підтинання волосся. Тому, що секта чомусь придумала собі дуже багато нових членів серед місцевого населення, влада видала розпорядок, щоби секту розвязати, а всіх членів, що досі не голилися, дала доручення поголити силою з оглядів чисто гігієнічних.

ДВА РОКИ В ЦИГАНСЬКОМУ ТАБОРІ.

Перед двома роками побував у Калуші великий циганський табор, котрий, як звичайно в такому малому місті, стягнув до себе багато цікавих глядачів. Поміж глядачами були теж дві гімназистки, які втягнено до табору мабуть при помочі гіпнози. Ще таки тої самої ночі Цигани виїхали з Калуша в невідомому напрямку. Одна дівчина втекла по тижневи з табору і повернулась до дому, зате друга, 15-літня Іванна Фельчинська, пропала безслідно, а всі розшуки виявилися безуспішні. Щойно недавно один поліційний розвідчик пізнав її у Львові на вулиці і придержав. І так по двох літах циганської ідилї та ріжних пригод Іванна повернеться „шупасом" до батьківської хати. Водночас арештовано Цигана Біліньского під замітом зведення та схоплення малолітньої тоді Фельчинської.

ЖАХЛИВА СМЕРТЬ ВІД СКАЖЕНИНИ.

В селі Іспас, пов. Коломия, покусав був скажений пес ще в червні ц. р. Софію Янущакову. Лікар впорскнув Янущаковій окрему сировицю і наказав їй приходити на чергові застрики і в той спосіб послідовно лікуватись. Але Янущакова не послухала перестороги лікаря і занедбала лікування. Цими днями вона дістала сильні атаки скаженини і, серед важких мук померла.

„НЕ ВІДПОВІДАЄ ВИМОГАМ".

Село Пстружне, пов. Горлиці, горнеться до просвіти, а селяни навіть власним коштом побудували будинок, щоби тільки мати в селі школу. Н жаль, шкільна влада не погодилася на домагання села, бо — „будинок не відповідає вимогам".

ТРУП ЕКЗЕКУТОРА В СТАВІ.

У Вітрогощі, біля Бидгоща, знайдено в ставі змасакрованого сильно трупа екзекутора Н. Глемба. Здогадуються, що його вбили якісь опришки, бо думали, що він, вертаючися з села, має більшу готівку зі стягнення залеглих податків. Поліція веде слідство.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

МАГАЗИН ЗЛОДІЙСЬКОЇ ШАЙКИ В СТАНИСЛАВОВІ.

Нічю з 8. на 9. вересня ц. р. перевела поліція в Станиславові ревізії в С. Гаврилюка, І. Мельника, М. Якимишина, В. Данилюка, В. Прокопчука, П. Остапова, що мешкає в Микитинцях коло Станиславова, та М. Семяна, поселеного в Угорниках. Підчас ревізії знайдено багато крадених річей, що походили головно з сіл, як полотно, кожухи, постіль, тощо. Підчас слідства виявилось, що всі згадані люди, у яких переведено ревізію, це члени добре зорганізованої злодійської шайки, на чолі якої стояв відомий опришок Прокіп Остапів з Микитинець, що має за собою кілька років тюрми. Шайка ця виїздила навіть в інші повіти, де мала своїх спільників.

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ 22-ЛІТНЬОЇ ДІВЧИНИ.

Цими днями виловлено в річці Рибниці коло Косова трупа 22-літньої Юлії Стрипядук. За ореченням судово-лікарської комісії Стрипядуківна втопилася. Не зважаючи на це ореchення, поліція арештувала якогось Теодора Бабяка з Косова під замітом убивства. Бабяк удержував інтимні зносини з покійною. Заходить підозріння, що Бабяк вкинув до води свою любку, бо ця звірилася, що почувається від нього вагітною, а він не хотів з нею одружитися, бо вона була бідна. Ведеться слідство.

БАГАТІ ЗАВЖДИ МАЮТЬ ЩАСТЯ.

В першому дні тягнення 5-тої кляси 27 польської державної льотерії вильосовано в тому дні найвищу виграну в сумі 300,000 зл. Власник цього щасливого льоса є варшавський багатій і власник реальности, И. Цемах. Цемах у дуже дивний спосіб набув цей льос. Іменно, один з його льокаторів, якийсь-там Гершенфус, залягав йому з плачениям комірного і замісць цього частини грошей дав йому свій лотерійний льос. Приймаючи цей льос, Цемах зазначив, що коли виграв би цей льос, то він дасть Гершенфусови 10 відсотків виграної. Однак Цемах зробив зовсім інакше. Заінкасувавши потайки гроші і виїхав кудись з Варшави. Мабуть жаль зробилося йому дати 10 відсотків виграної Гершенфусови.

БЕСТІЯЛЬНИЙ ЗЛОЧИН.

На скорім поїзді Прага—Кошиці в двох куфрах, залишених в одним вагоні, знайшли труп молодої жінки. В одним куфрі була голова і кінчини, а в другім тулів. По довгім гляданню поліція викрила, що того покавалкованою жінкою є Отилія Вранська з Брезни. Тепер слідять за злочинцем.

ЗА НАМАГАНЕ ВБИВСТВО МАТЕРИ.

30 серпня ц. р. в окружному суді в Рівному відбулася розправа проти Адама Хилюка, 24 літ, з села Березини, костопільського пов., за те, що в намаганню вбивства завдав своїй матери кілька ударів рискалем по голові, до чого причиною послужила нелюдяна поведінка матери спільно зі своїм другим чоловіком з ним. Суд присудив Хилюка на 5 літ вязниці.

97-ЛІТНІЙ ОБМАНЕЦЬ.

До Анни Пйотровської в Лодзі прийшов 97-літній Ф. Беньковський і заявив їй, що вона виграла більшу суму на долярівку та казав собі її показати. Оглядаючи долярівку, замінив її, підкладаючи фальшиву. По виходи Беньковського Пйотровська завважила, що він обманув її і, догонивши його, казала поліціянтови арештувати. Цими днями сідоголовий обманець станув перед судом і у висліді розправи його присуджено на 1 рік тюрми.

ВЕЛИКИЙ ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД У ВАРШАВІ.

Цими днями доконали якісь бандити у Варшаві смілявого грабіжницького нападу, що своїм перебігом нагадує трохи Америку. До салі стаційної каси, де містяться дві великі панцирні каси, яких береже окремий сторож, застукав якийсь „поліціянт", показуючи окремий дозвіл, що йому вільно ввійти до середини. Сторож відчинив двері, а тоді за поліціянтом вдерлися три опришки, кинулися на нього і, звязавши його мотузям, закнеблювали йому уста і приспали його якимсь наркотиком. З черги розпороли опришки обі каси і забрали 80,000 злотих готівкою. Всі грабіжники працювали в ґумових рукавичках, так, що не залишили по собі ніяких слідів. Поліція розпочала енергійне слідство, однак покищо без успіхів.

СИН УБИВ БАТЬКА ЗА НАМОВОЮ МАТЕРИ.

В селі Красилівка коло Станиславова трапилася цими днями крівава трагедія. В родині Луки Гундяка тревали від довшого часу суперечки між сином Теодор і батьком, що цей не хотів записати йому майна. Матір ставала завжди по боці сина і домагалася, щоби Лука вивінував сина, бо він хоче женитись. Одного дня на тому самому тлі прийшло до гострої суперечки між Гундяком і його жінкою, підчас якої Лука намагався її вдарити. Тоді за намовою матери син вхопив ніж і пробив батькови груди з такою силою, що він згинув на місці. Після вбивства винесли його до другої кімнати, а зчерги син Теодор пішов на поліцію і зізнав, що нічю напали на їх хату бандити і, домагаючися грошей, вбили батька. Одначе згодом цілий обман виявнився і Теодора та його маму арештували. Обоє станутъ тепер перед наглим судом.

ЖИДИ У ВАРШАВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Псольські часописи подають спис жидів-професорів, що викладають у варшавському університеті. Спис обіймає 32 назвищ. Не менше Жидів знаходиться в інших університетах.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ДЕРЖАТЬСЯ ОПОДАЛІК ЕВРОПЕЙСЬКИХ КОНФЛІКТІВ

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Нормен Г. Дейвис, голова американської делеґації на конференцію розззброєння, заявив від імени свого уряду, що Злучені Держави не возьмуть участи в ніяких нарадах, які обговорюють европейські міжнародні конфлікти. Злучені Держави, підкреслив Дейвис, є заінтересовані справою міжнародного роззброєння і для полагодження цієї справи вислано до Женеви американську делеґацію. Америка не є теж звязана ніяким договором, котрий би змушував її попирати політично якусь европейську державу.

ГЕНДЕРСОН ВІДПОВІДАЄ НІМЕЧЧИНІ.

ЖЕНЕВА. — Артур Гендерсон, президент роззбройної конференції, вислав німецькому міністрови заграничних справ, Нойротови, відповідь у справі відношення конференції до Німеччини. Гендерсон твердить, що конференція мала вже виготовлений плян роззброєння, якого через Німеччину не вдалося довести до кінця. Він теж зазначує, що причини, які подає Німеччина на оправдання свого відступлення від участи в дальших нарадах, є неважні.

НІМЦІ ОБЖАЛОВУЮТЬ АНГЛІЮ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Барон Константин фон Нойрат, німецький міністер справ заграничних, говорив до яких 500 часописних кореспондентів про виступлення Німеччини з Ліґи Націй і конференції роззброєння. Він доказував, що тому завинив найбільше англійський міністер заграничних справ, сер Джан Саймон, котрий перекрутив розмову, яку мав з ним Нойрат у справі роззброєння. Саймон передав теж неправильно американському урядови зміст німецького комунікату в тій справі. І тому уряд Злучених Держав поставився на підставі того фальшивого комунікату так гостро супроти Німеччини.

ЧОГО ДОМАГАЄТСЯ НІМЕЧЧИНА.

БЕРЛІН. — Німеччина домагається рівности. Вона каже, що держави говорять про роззброєння, а на ділі санкціонують таке положення, що Німеччина має мати надалі 200,000 крісів, а Франція 8,000,000.

ДЯКУЮТЬ ЗЛУЧЕНИМ ДЕРЖАВАМ І ІТАЛІЇ.

БЕРЛІН. — Хоч Злучені Держави й Італія натискали спільно з Англією і Францією на те, щоби Німеччина піддалася їхньому проєктови роззброєння, Німці не відчувають жалю до Америки й Італії. Навпаки, підносять, що ті дві держави дійсно щиро змагають до того, щоби вдержати мир у світі й довести держави до роззброєння.

КОНФЕРЕНЦІЮ РОЗЗБРОЄННЯ ВІДЛОЖЕНО.

ЖЕНЕВА. — Наради конференції роззброєння відложено до 26 жовтня.

НІМЕЦЬКИЙ КАЙЗЕР ПРО НІМЕЧЧИНУ.

ДОРН (Голяндія). — Німецький кайзер заявив, що Німеччина вже давно повинна була покинути Ліґу Націй, шануючи свою національну честь. Запитаний, чи Гітлер хоче привернути монархію і трон для кайзера, той останній відповів, що Гітлер не має часу думати тепер про такі справи.

СОВІТИ ПРО ЛІҐУ НАЦІЙ.

МОСКВА (Росія). — Совітські газети розписуються широко про розбиття конференції роззброєння в Женеві. Кажуть, що це розбиття означає банкротство Ліґи Націй.

РАДІ З ТОГО, ЩО НІМЦІ В КЛОПОТАХ.

МОСКВА. — Московський уряд особливо підкреслює те, що Німеччина осталася тепер відмежована від усіх сусідів. Совіти пригадують, що Німці ведуть проти них в прибалтійських державах аґітацію.

ЗЛУЧИЛИ ЯПОНІЮ З НІМЕЧЧИНОЮ.

МОСКВА. — Офіціяльна совітська преса подає, що з Ліґи Націй виступила Німеччина і Японія, себто ті дві держави, з яких одна плянує напад на совіти в Азії, а друга в Европі.

ПЕВНІ, ЩО ВСЕ ЗАКІНЧИТЬСЯ ЗАМИРЕННЯМ.

ЛОНДОН. — Властива думка британійського уряду є та, що таки прийде до згоди з Німеччиною і дасться її втягнути знову до Ліґи Націй.

ВАЖКО СКАЗАТИ СЛОВО.

ПАРИЖ (Франція). — Французька преса розбита щодо цього, що робити з Німеччиною. Тесаме можна сказати і про провідні політичні голови. Це все викликує цілковитий хаос. Супроти цього вимагають від премієра Делядіє, щоби він скристалізував думку Франції в справі того, що треба робити з огляду на виступлення Німеччини з Ліґи Націй і конференції роззброєння. Та біда в тім, що й Делядіє не знає, як це зясувати, бо треба говорити дуже обережно.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГЕТЬ ЗІ СТРАЙКАМИ?

Від якогось часу можна в Америці завважити спеціяльну кампанію проти страйків. Говорять проти них члени „Найри" з ґенералом Джансоном на чолі. Говорив на конвенції Федерації Праці сенатор Дейвис, бувший секретар праці. Говорять політики, економісти, ґазетярі. Навіть один суддя пробував видати присуд, що страйки заборонені.

Загальне заалярмування дійшло то того, що навіть предсідник Американської Федерації Праці вважав за тактовний крок і собі притакнути до загального настрою й запевнити американську суспільну опінію, що й він і його юнії є теж проти страйків. Одинокий протест, на який він здобувся, це сказати, що „не ми, робітники, винуваті за страйки, але підприємці".

Серед загального заголюкання, можна сказати, одна жінка задержала холодний спокій та зляла всіх алярмістів холодною водою. Місс Перкінс, що займає уряд секретаря праці в кабінеті президента Рузвелта, говорила про страйки на зборах Ілінойської Ліґи Голосуючих Жінок, що відбувалися недавно в Шикаґо. Вона говорила про пенсилвенійських майнерів мягкого вугля, котрих страйк зазначився кровавими подіями в Ембрідж, і сказала: „Пенсилвенійські майнери не хочуть страйку. Вони хочуть кодексу. Вони переконалися, що власники копалень дурять їх, відкладаючи справу на завтра. Тому вони покинули працю, і тому вони не підносять ніяких домагань щодо заплати й умов праці. Вони хочуть кодексу".

Тими страйками, про котрі ми нині стільки чуємо, „нема що залякуватися. В більшости випадків вони виринають з непорозумінь між підприємцями й робітниками, які досі не мали нагоди виступати колективно, як робітники".

Робітники певно страйку не хочуть, хоч їх орґанізації головно для страйку зорґанізовані, як не хоче війни армія, хоч армія зорґанізована для війни. Однак і війна і страйк, хоча небажані, можуть бути оправдані, коли умовини не лишать іншого виходу з ситуації. Тому осуджувати страйк можна би тільки тоді, колиб суспільність завела справді справні способи для вирішування всяких спорів між підприємцями й робітниками за умови праці й заплату. Поки це станеться, а під цим оглядом Америка лишається далеко позаду багатьох поступових країв, нападати на робітників за страйки може хіба людина, яка вповні вдоволена з умовин праці в Америці, або попирає тільки інтереси підприємців.

КОМУНІСТИЧНИЙ ПРОТИНАСТУП У СПРАВІ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ

(Допис із Чехословаччини).

Вістки про голод на Великій Україні найбільше поширилися в пресі Чехословацької Републики. На Україні жиє чимало Чехів-селян і робітників, які там оселилися ще перед світовою війною. Ці Чехи пишуть з України до своєї рідні про голод. Своїм людям завсіди більше вірять, як чужинцям. Через те відомости про вимирання України знайшли широкий відгук у Чехословаччині.

Крім того чеські політичні партії використовують вісти про голод на Україні для своєї внутрішньої боротьби проти чеських комуністів. Адже комуністи в цілім світі намагаються описами „совєтського раю" притягати собі прихильників у народніх масах.

Москва, як знаємо, не визнає голоду на Україні та в інших країнах Радянського Союзу. Та комуністична преса в цілім світі дістала наказ з Москви — спростовувати звістки про голод у СРСР. Комуністи пишуть, що то є „вигадка буржуазії", „соціял-фашистів" та інших ворогів „робітничо-селянської влади". Але комуністичний Інтернаціонал не обмежився тільки пресою. Наприклад, у Чехословаччині комуністичні провідники влаштували по всіх більших містах віча під кличами: — „Чи є в СРСР голод?" На цих вічах протестували не проти голоду, а проти „наклепів і брехень" про голод у комуністичній країні. Знайшлися „достовірні свідки й очевидці", які присягалися на вічах, що були в СРСР і голоду не бачили... „Там в СРСР, — казали комуністи,—голоду нема, а ось де голод — тут у Чехословаччині!" Юрби комуністів ходили до урядів і вимагали, щоб їм дали допомогу, бо вони, мовляв, голодні. На перевірку вийшло, що багато між ними було таких, які мають добру платню, а ті, що безробітні, мають допомогу від держави. З приводу цих комуністичних демонстрацій чеський соціялістичний дневник „Право Ліду" писав іронічно: „Так, в СРСР нема голоду, але є людоїдство!"

Дня 11 вересня довелось мені бути на такім вічу комуністичної партії в Празі. Говорив Шмераль (Чех), Крайбіх (Німець), Крейцар (Чех). Це все „великі риби" в комуністичній партії, люди, що стоять близько до „самого" Сталіна. Шмераль навіть жонатий з якоюсь сестрою диктатора Сталіна. Всі вони — Шмераль, Крайбіх та Крейцар жили по кілька років у Радянськім Союзі. Ці пани добре виглядають. Про Шмереля всі в Чехословаччині знають, що він може сам при обіді зїсти цілу гуску! Очевидно, вони доказували своїм слухачам, що в державі Сталіна нема голоду, а що там, навпаки, люди не знають, що з їжею робити... На вічу читали листи й телєграми „від робітників і селян" з Москви, протести проти „брехливої кампанії про голод в СРСР".

Один з таких листів видрукувало комуністичне „Руде Право" 15 вересня. Лист підписали робітники фабрики „Фрезер" у Москві. Ось як описують ці робітники „добробут" селян та робітників у державі Сталіна:

„Мужик, що ходив століттями в личаках, тепер має чоботи. Це правда! Але через це росте потреба в широких масах на товари, яких ми не маємо стільки, щоб задовольнити потребу".

Далі ці московські робітники повідомляють про великий урожай 1933 і на доказ, що СРСР іде до ліпшого, наводять слова Сталіна: „Товариш Сталін висловився, що 1933 рік буде останнім роком наших труднощів... Ми хочемо, щоб ви узнали всю правду про СРСР і не слухали фашистівського наклепу, але нашу просту і щиро-пролетарську правду. Коли ми чуємо оповідання, що фашисти ширять відомости про голод у нас, то ми сміємося з таких чуток. Адже ми перебули нашу відпустку в найліпших обставинах і на фабриці ми добре харчуємося".

Закордонний робітник може не знати, що цей лист писаний під диктат комуністів. Лист має печатку голови фабричного комітету, Симонова. „Руде Право" наводить це як доказ, що московські робітники пишуть правду! Але навіть цей лист не може заховати „труднощів". Бо хіба це не скандал для московського державного капіталізму, що ще й досі большевики не можуть дати товарів для людности СРСР? Хіба це не доказ безсилля диктатури, що Сталін мусить обіцяти, що „буде ліпше?"

Треба однак визнати, що крик комуністів про „добробут" у СРСР дуже пошкодив правильній інформації світа про голод на Україні. Бо коли влада величезної держави заперечує голод на Україні, то політичній еміґрації треба мати **особливе довіря** між чужинцями, щоб могти доказати їм, яке положення в СРСР в дійсности. Після московської подорожі французького „буржуя" Еріота, який розхвалив большевицькі порядки безмежно, комуністичні партії Европи готують нові „робітничі делєґації" до СРСР, щоб „доказати світови", що там голоду нема". І докажуть! Потьомкінові села" давно вже відомі як „засіб дурити чужинців". З цього боку російські комуністи показали себе найбільшими майстрами.

К. П.

ШКОЛА ПОЧТОЮ

У Скрентоні, серед копалень твердого вугля, стоїть цікава школа. Вона не має домів для студентів не має „кемпосу" між шкільними будинками, ні спалень для студентів, ні „стадіюма" для забав, ні всіх тих інших прикрас модерної школи в Америці. До її будинків не ходять громади студентів, хоч вона має їх сотки тисяч.

Вона має три великі будинки, бизнесові, без ніяких прикрас. Має штаб учителів і вчительок, поважних, справних людей, з котрих кожде знає своє діло. Більшість професорів це бувші професори колеґій, правдивих колеґій. Довгі ряди молодих жінок, що поправляють задачі, це укінчені студентки колеґій.

На таблиці оголошень у школі ще й нині висять числа старої майнерської ґазети з Шенандоа, Пенсилвенія, в котрій околичні майнери обмінювалися своїм досвідом. З тої обміни з часом виринула думка заложити школу навчання через почту всяких предметів, потрібних майнерови. При своїм оснуванню школа мала яку тисячу учеників, переважно майнерів. Так почалася Міжнародня Кореспонденційна Школа ("International Correspondence School," або коротко "I.C.S.").

Проба показалася вдалою. Вчили спершу предметів, звязаних з майнерством. З часом до цього додано інші курси, наперед з механіки, потім курс про електрику. Вчителі поправлялися: в міру свого поступу школа наймала щораз кращих учителів, а нині вона вже має чимало університетських професорів. Число учеників росло. До 1901 року „Міжнародня Кореспонденційна Школа" мала 250,000 учеників; до 1910 року — 1,360,000. Тепер вона має яких 4 міліони вписових карт, або 6 разів стільки, що їх мав славний Гарвардський університет за 300 літ.

Закінчення великої війни було часом великого розбудження зацікавлення цею школою. Люди шукали нових професій і фахів, і хотіли до них серіозно приготовитися. Хто вже мав професію, хотів у ній апоступати на основі науки. Та рівнобіжно з цим зацікавленням наукою пішло удосконалення техніки й удосконалення масової продукції, а з ними підірвання цих сподівань людей на аванс через науку. Робітники часто тратили роботи, а втративши, часто не знали, що нового їм починати.

Та коли це підривало охоту до науки, то обяви цього процесу з другого боку піддержували це змагання. Люди відчували, що промисли стали занадто спеціяльні та що з промислами занадто спеціяльними стали й робітники. Робітники почали відчувати, що серед таких умовин кращу нагоду на успіх може мати проворний і меткий робітник, який легко може навчитися нового фаху. І серед них зросло переконання, що таку проворність і меткість можна в собі виробляювати через студії. І це знову була вода на млин Міжнародньої Кореспонденційної Школи.

Кромі цього, хоча в Америці багато людей збираються ходити до школи, то мало їх школу кінчають. У 1920 році, наприклад, лиш один Американець на 5 кінчив вищу школу, а тільки 1 на 116 записувався до колеґії. Кореспонденційна Школа дає нагоду до науки тим студентам, яким умовини не дозволяють докінчити школи. І ось маємо в кореспонденційній школі студентів у вікові від 14 до 65, з пересічним віком 26 літ.

Кореспонденційна школа в Скрентоні дістає денно 700 запитів. Кождого дня вона висилає 33,000 листів. Діяльних студентів в Америці має вона нині 200.000. Крім цього є ще 19,000 студентів в Індії, 46,000 в Арґентині й Чіле, 12,000 у Мексику, 17,000 на Филипінах, 7,000 у Китаю. Студенти платять за курс пересічно 70 долярів. Школа має загального приходу 7 міліонів на рік.

Вписавшися до школи, студент дістає нумер і лист про свій курс. Опісля він дістає перші лекції в своїм предметі, до яких додане заохочуюче письмо. З поступом науки він має відповідати на питання та виробляти подані йому задачі. Все те діється за посередництвом почти. Почтою він посилає свої відповіди і почтою дістає уваги свого вчителя про свою задачу. Інструктори працюють уважно, поправляючи похибки в предметі й похибки в мові. Відповіди клясифікуються. Як студент не дістане доброї кляси, йому задачі відсилають, і він дістає нові задачі.

Разом Кореспонденційна Школа дає яких 300 курсів. Пересічно курс складається з 45 лекцій, на засвоєння яких треба пильної науки одного року.

Ця інституція має 250 професорів і інструкторів у 25 ріжних школах. Кождий учитель має під собою до 200 учеників. Це зробити можливо лише завдяки тому, що всі задачі, а за тим звичайно й відповіди, є однакові. Крім того майже четвертина учеників не посилає ніяких задач до поправи. На кождих сто записаних учеників тільки 6 або 7 кінчать курс та дістають диплом.

Скрентонська школа це тільки одна з багатьох подібних шкіл у краю. Разом усі кореспонденційні школи мають яких 750,000 студентів, котрі платять річно оплати 25 міліонів долярів. Більшість цих шкіл учить одного або кількох предметів. Більшість з них ведеться одним чоловіком. Більшість з них нічого не знає про проблеми навчання. Лише виїмкові з них мають належито приготованих учителів, котрі розуміються на предметах, яких учать, і котрі розуміють проблеми навчання.

Кореспонденційні школи популярні головно через свій низький кошт. З них деколи вийшли люди, які відзначились опісля у своїм фаху, як Волтер Крайслер, Фред Дузенберґ, Дж. С. Винсент, Еді Рикенбекер. Кореспонденційні школи широко таких людей розголошують, хоча тяжко сказати, скільки саме заслуги має тут кореспонденційна школа в їх успіху. Всетаки нема сумніву, що подавана почтою наука приносить велику користь американському населенню, головно в малих місцевостях, відтятих від звичайних шкіл.

Р. Петрин.

НА МОГИЛАХ.

(Оповідання).

(3,

— Ти для мене такий, Михайлику?

— Дівко! — крикнув, хапаючи її за рукав. — Я троха не скажусь, як ти дивишся на іншого. Не знаю, чому воно так, та воно так є. Тоді мені здається, що я його і тебе задавив би отсими руками!

— Ти такий заздрісний? — спитала.

Щоби раз вже витягнути з нього солодкі слова „люблю тебе", вона додала:

— Ти заздрісний, хоч не любиш мене.

— Хто тобі сказав, що ні? — спитав і обіймив її за шию.

— Ой! — скрикнула і схилившись, вихозлася. Ціла спаленіла, її очи заіскрились радістю.

— Параню! — сказав покірно. — Тепер мусиш поцілувати мене.

— Так скоро? — спитала.

— То ти так любиш мене? Вона показала рукою на поле, де робили люди.

— Її правда, — погадав парубок. — Люди не потребують знати, що між нами є. Сміялись би з любощів на цвинтари і при такій роботі.

Михайло знов схилився і став рубати землю. Параня лопатою відгортала і викидала. Тепер вона робила зручніше і притім не була така надута, як передтим. І парубок вже не був такий насуплений. Також уважав, щоби не робити обернений до неї задом. Коли йшло до полудня, яма же була така глибока, що їх ноги були цілком сховані.

— Не смішне се? — спитав парубок. — Яким способом аж сюди під землю прикотилася куля з кругольні?

Зі стіни ями виставало щось неначе куля. Парубок вилущив зі стіни джаґаном. Дівчина голосно крикнула, бо на її босі ноги впала людська голова. Очевидно тільки кість. Голова свої великі очи витріщила на дівчину. То була глина в очних ямах і тому той череп дивився так страшно.

— Возьми се! — сказала дівчина.

Михайло підоймив ту голову, наставив до Парані, кажучи:

— То голова якогось дуже молодого, або якоїсь дуже молодої, бо зуби цілком здорові. Ті зуби були накриті устами, які, цілуючи якогось парубка, робили його щасливим, або ущасливлювали якусь дівчину, цілуючи її.

— Не маєш коли, тай тепер кажеш таке! — нагримала на нього дівчина. — Я вже не поцілую жадного хлопця, бо цілуючи, мусіла би думати, що його уста будуть колись такі, як отсі о.

— Як ти не поцілуєш жадного хлопця, то я не буду плакати. Навпаки! Я буду спокійніше спати, знаючи, що ти нікого не поцілуєш. Як ти й мене не схочеш поцілувати, то я собі відібю, цілуючи тебе. Бо що ти колись будеш така о, я не годен собі подумати!

— Мабуть уже полудне! — крикнула Параня. — Люди відходять з поля, Ходім і ми!

— Ходім! — сказав парубок і вискочив з ями.

— Подай мені руку і поможи вилізти, бо я не така довга, як ти!

Михайло подав дівчині руку і поміг вистрибнути з ями. До села обоє пішли разом, бо були сусідами. Пообідавши дома, обоє знов пішли на цвинтар. Влізли до ями і далі було так, що парубок рубав, дівчина викидала. Яма була вже така глибока, що Параня ціла сховалася. Михайло ще виставав з ями головою. Він ще видів хрести на цвинтари і проміж хрести робітників, що робили в полі зараз при цвинтарі. На двох робітників яма була затісна. При роботі раз коло разу ліктем вдаряло одно одного. Та жадне з них не кривдувало собі. Параня була щалива. І лячно було їй тут і розкішно. Кілько то ночей вона не спала, бо все думала про нього. Її бажанням було, щоби бодай здалека видіти його. Тепер він був так близько, як ще ніколи. Не хвилину, не годину, а цілу днину! Колиж пригадала собі, де вони стоять і що докупи звела їх смерть, то вона леденіла до шпіку й кости. Тут в сій ямі не далась би йому поцілувати заніщо в світі... Хоч би їй загрозив, що зараз відси піде до іншої. Коли побачила, що яма вже глибша, ніж вона висока, їй зробилося ніяково. Вже боялася далі бути в ямі, та його самого не хотіла лишити там.

— Яма вже досить глибока, — сказала.

— Ще ні! — відповів. — Буде досить, аж коли я сховаюся з головою. Карб на патику так високо, неначе би міру брав з мене!

— Михайле, не говори так, бо мені кров стигне в жилах, як чую таке!

— Тут буде дуже вигідно лежати — сказав, неначе не чуючи того, що сказала дівчина. — Як гадаєш? Не буде вигідно тут?

— Михайле! — крикнула дівчина, якій з жаху мало очи не вилізли. — Що ти верзеш?! Мені лячно тут.

— Та чого серце? Тобі лячно тому, що Хрипликови буде вигідно лежати тут? Тут Хриплик буде мати вигоду і спокій, якого не мав за життя. Найліпші свої літа змарнував у війську. Потому дістав жінку з пекла родом. З дітей потіхи не мав. Аж тут буде йому добре.

— Кажу тобі, ходім відси, бо яма вже досить глибока! — просила дівчина, коли докопалися до дошки.

— Ще два цалі, — сказав парубок. — Ще два цалі і підемо. Як боїшся, то ти вилізь і там нагорі зажди на мене. Та вперед поцілуймося. Тепер ми вже так глибоко, що з поля ніхто не побачить.

Парубок вйтягнув руки, щоби дівчину обіймити. Вона вхопила його за руки і просила:

— Прошу тебе, любий Михайлику! Не тепер. Не тут. Пусти мене відси. Поможи мені, бо сама не вилізу.

— Не бійся, бо я коло тебе.

— Любий мій! Як вже будемо там, на горі.

— Зараз вийдемо обоє. Ще лиш ту дошку викину.

Парубок джаґаном підважив і підоймив дошку. Скочив узад. Тільки один крок до Парані, бо в ямі не було більше місця. Вона припала до нього і зажмуривши очи притулила лице до його груди. У відкритій домовині лежав кістяк. На голові ще мав волосся.

Молоду пару неначе щось викинуло з ями. Самі не знали, яким способом знайшлися над ямою.

— Мені лячно! — сказала дівчина, ховаючи лице на груди милого.

— Та чого, серце? — спитав, гладячи дівчину по голові.

— Бо ми змовилися не так, як роблять всі люди, а там! — дівчина сказала, показуючи на яму.

— Ти може воліла би десь у гаю зеленім, в лісі, або в садку під вишнями?

— Воліла би, і хотіла би.

— А чи ти знаєш, як там є? Чи ти знаєш, що як би ми в садку посідали під вишнями, то сіли би саме на могилах, хоч вже зрівнаних? Знайди нині клаптик землі, де ще не лежали би людські кости, хоч може вже назад обернені в глину, в порох. Як ти у себе полеш і возьмеш в руку грудку землі, то чи ти знаєш, що то не тіло якого твого прадіда? На кождім клаптику землі вже тільки народу вродилося, жило і в порох обернулося, що мабуть вже кожда грудка землі то тлінні останки когось, що колись жив і так як ми, любився. Нині люди всі, деб вони не були, ходять, сидять і лежать; працюють і байдикують, сваряться і кохаються... на могилах!

— Може воно справді так є, та я сего не бачу так якось тут. То не добре, що нам такі думки прийшли в царстві мерців!

— А може навпаки? Може воно й добре буде, що сталось так? Хто то може знати, що ліпше? Щоби якнайскорше показалося, злий то, чи добрий знак, не відкладаймо. Завтра приїде піп поховати Хриплика, завтра зголосім у нього заповіди.

— Не питаючи батьків? — дівчина спитала.

— До завтра й з батьками буде нас полагодити справу. Гадаю, що старі не покиринять чам, бо не мають причини.

— А Павла запросиш на весілля? — спитала усміхнена, скоса позираючи на Михайла.

— Ти збиточнице! — відповів, погрожуючи їй пальцем. — Не боюся його. Нехай прийде.

(Кінець).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ—МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ.

В рідним краю не мали ми нагоди набути потрібного знання з українського письменства. І тепер там тяжко на українську книжку, бо наш селянин не має за що її купити. А закуплять громадою для читальні, то польська поліція зробить ревізію і книжки позабирає, або понищить. Знову на Великій Україні допускають московські окупанти хіба тільки такі книжки, які наш нарід затемнюють.

Але тут в Америці маємо одинокý землю на світі, де можемо друкувати які хочемо українські книжки, та мати свої бібліотеки, яких ніхто нам не знищить і де можемо читати такі книжки, які нам подобаються.

Щобільше, нам тут ще помагають у тім, щоби ми читали українські книжки. Самі американські бібліотеки закуповують українські книжки на наше бажання і це нас не коштує ані цента. Треба тільки мати бажання зайти час від часу до бібліотеки і заглядати до українських книжок та їх читати. Треба показати Американцям, що ми дійсно цінимо своїх письменників і свої українські книжки і їх читаємо.

Наш Горожанський Клюб попросив через одного клюбовця заряд американської місцевої бібліотеки подбати за українські книжки і цей заряд такі книжки спровадив і заявив, що спровадить ще більше, як тільки самі Українці того захочуть.

Над тим варто нам добре застановитися саме тепер, у місяці жовтні, який призначений на пропаганду за українську книжку. Таку пропаганду ведуть у старім краю. Таку пропаганду ведено давними роками тут в Америці і її треба ще й тепер пригадати.

На рідній землі нищать українські книжки, а тут відноситься до української книжки Американці з повагою і пошануванням. Використовуймо це для поширення української книжки. Стараймося її розповсюднити по Америці. Але й читаймо її.

Я признаюся зі своєї практики, що я доперва тепер під старість зачинаю вчитуватися в скарби нашого письменства.

От зайшов до бібліотеки й вичитав повість Ольги Кобилянської „Земля". Яка це чудова річ. Як добре вона знає наші хиби, оті процеси за межі, те, як брат на брата йде з ножем за кусень землі. І щож дивуватися окупантам, коли вони видирають нам нашу землю.

Коли тепер безробіття і не робимо, або робимо два чи три дні на тиждень, то маємо багато вільного часу. Використаймо його в той спосіб і заглядаймо до бібліотек і домагаймося українських книжок. А коли нам такі книжки замовлять, читаймо їх, а станемо іншими людьми. І допоможимо українській книжці розійтися по світі й зробити місце новій, з новою думкою і з новим розмахом до нового життя.

Н. Костів,
Озон Парк, Н. Й.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(за серпень і вересень 1933).

I. ПРИХІД:

З перенесення	$ 5.05	
Прихід у серпні й вересні	1,098.92	
Разом	$1,101.97	

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до Краю:**		
1) Визвольна боротьба	$250.00	
2) Читальня в селі Глібів, пов. Скалат	150.00	
3) Поводянам на Західній Україні	135.00	
4) Т-во „Просвіта" в Сяноці	125.00	
5) Громадським діячам на іміграції	75.00	
6) Політичним вязням	50.00	
7) Рідна Школа	50.00	
8) Інвалідам	50.00	
9) Письменникам	50.00	
10) На Народний Дім у селі Красна	30.00	
11) Тов. „Просвіта" у Львові	10.00	
12) „Вістник" у Львові	10.00	
13) Кошти висилки і письм	8.80	$993.80
б) На виданння творів Гайворонського		50.00
в) Кошти ведення канцеларії		25.00
г) Почтова скринка		4.00
Разом		$1,072.80

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід	$1,101.97
Розхід	1,072.80
Остається в касі Обєднання з кінцем вересня	$ 29.17

Обєднання Українських Організацій в Америці.

— Знаєш, директор був супроти мене ординарно нечемний. Сказав мені просто в очі, що я не винайшов пороху!

— Ах — а ти його дійсно винайшов?

ЗАЗУЛИНЕ ЯЙЦЕ.

Цілком несподівано, і — як кажуть наші сусіди — „критим штихом", ущасливило нас державне видавництво шкільних книжок у Львові „лемківським букварем". Тихенько і без ніякого шуму, не оглядаючись на заходи краківської кураторії, поспішився львівський відділ „державного видавництва" з цею книжкою, а інспектори на Лемківщині стали її перешварцовувати до народніх шкіл.

В Сяноці відбувся 29. 8. ц. р. в урядовому льокалі повітового шкільного інспектора Шемельовського, якого настановлено інспектором на повіти ліський та сяніцький, конвентикль, на який інспектор завізвав тільки частину учителів-Поляків (учителів-Українців і „непевних" Поляків на цей конвентикль не закликано), та поручив їм вести в своїх школах навчання української мови з нового „Букваря". Цим учителям приказано, щоби вони вчили тільки з новоупеченого „Букваря", не оглядаючися на спротив батьків, а де діти не хотіли би повинуватися зарядженням вчителя та вчитися з цього нового „воляпіку", винаходу Трохановського і товаришів, приказав інспектор подавати їх на кару.

І тепер дарма, що наказаний кураторією плян навчання не визнає цього нового „Букваря", дарма, що родичі позакуплювали здебільша перед феріями книжки для своїх дітей, на приказ шкільного інспектора буде заводитись у школах нову мороку для дітей. А владжено це так нишком-тишком, щоб оминути протести. І ще одна штука хитро обдумана. Кураторія не дала ніякого зарядження на введення „Бкваря" до шкіл. Робить це нібито на власну руку інспектор, а то в тій цілі, щоби, як експеримент не вдасться, „верхи" не компромітувалися. А як вдасться, то ще й ліпше.

В наше гніздо складають ще одно яйце. Цим разом зазулине. Дехто думає, що в цей спосіб добереться до кріпкої, незіпсованої вітки нашого народу, а дехто заходиться спекти при цьому вогні свою печеню.

Цим, хто старається при помочі ріжних реґіоналізмів розєднати наш народ, ми не дивуємося. Це в них „рація стану", хоч дуже фальшиво понята. Але для цих птиць, які паскудять власне гніздо, не може вже бути ані оправдання, ані зрозуміння, ані прощення. Ці панове, що вийшли з нашого народу, а для панської ласки, чи марної користи зважилися на таке діло, це вже не нікчемні одиниці, над якими треба перейти до порядку; це шкідники, яким треба дати належиту відправу. А таких шкідників ще на Лемківщині досить.

Нишпорять вони, де лиш дається, щоби захопити наживу, приліплюються до панської клямки, розпинаються, щоби тільки заслужити на хапатню. Дарма, що вони колись величалися своєю „русскістю", дарма, що горлали на всі заставки про „єдиний русский народ" та „єдину й неділиму Россію". Нині вони по рецепті „Курєрка" лемківський народ, а властиво вже не народ, а тільки „зрутенізований відлом польських ґуралів".

І ще одна заввага: Автор букваря заводить у ньому свій правопис, який не віддає ані лемківського виговору, ані не навчить дітей нічого, а стоїть в суперечности з уведеним кураторією давніше правописом та заводить іще більше замішання на цій ниві.

А зрештою, хто знає хоч трохи Лемківщину, той знає й те, що там у кожному майже селі є великі ріжниці у говорі. Як взяти для прикладу село Одрехову в сяніцькому повіті, Граб у ясельському, і Рихвалд чи Пантну в горлицькому, то побачимо, що говори цих сіл значно ріжняться між собою. Це мусіли знати як автори так і інспіратори „букваря" та мусіли предвидіти, що результати їхніх намірень будуть дуже мізерні, хочби вже з огляду на ці ріжниці.

А як це все не здержало їх від нового наступу на нашу національну цілість, то при нашій добрій волі та праці ці їхні наміри не пошкодять нам, так як не пошкодило Полякам те, що польський нарід на Шлеську робили „васерполяками", і не знищать нас, так як не знищив нас царський указ із 1876 року. — („Новий Час").

Вадим.

ШЕРОВЦЯМ УКРАЇНСЬКОЇ КОРПОРАЦІЇ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В ШІКАҐО ДО ВІДОМА!

На численні запити з боку шеровців Української Світової Вистави в Шікаґо щодо цертифікатів (шерів) Української Корпорації, подаємо до публичного відома слідуюче:

Українська Корпорація Світової Вистави в Шікаґо вправді обіцяла і мала в пляні видати шери „мембершіп сертіфікейтс" та розіслати їх всім шеровцям корпорації, замісць дотихчасових посвідок про зложення жертви на Виставу. Згадані шери мали бути не лише посвідкою для шеровців, що вони зложили іспит своєї народньої зрілости, — та зложили свою жертву на Виставу, але також свого роду памяткою про Першу Українську Світову Виставу. Шери ці мали бути відповідно до цього відбиті, так, щоби дійсно сповнили ці обі функції.

Та це був лише плян! Плян, якого Корпорація з браку фінансового фонду виконати не може. Переведення цього пляну в життя потягло би за собою видаток у сумі $500. І хоч як хотіла би Корпорація віддячитися нашим патріотичним, фізичним і правним особам-шеровцям за їх датки, та дати їм „пропамятні шери" народньої свідомости, в даний мент цього зробити не можна. Багато дечого більше плянувала Корпорація та тепер бореться вона з фінансовими труднощами і не може викинути $500 навіть і на таку вдячну ціль. Американські Українці за Виставу поволи забувають, датки на ліквідацію цілої справи не напливають, та Корпорація мусить тягнути справу до якогось кінця, мусить вивязатися зі свого завдання і мусить здати звіт перед нашим народом в краю і на еміґрації. Мусить вийти з цілої справи чесно, зліквідувати і вивязатися як слід з цього першого Українського Світового Підприємства, і тому кождий цент потрібний якраз на ту ціль.

Заразом подаємо до відома, що не можемо оголосити всіх жертводавців в часописах, хоч би тому, що наша Союзова Преса, яка так щиро нам помагала і стільки шпальт заповнила нашим матеріялом, ледви чи згодиться відступити нам так багато місця, бо жертводавців були не сотки, а тисячі. Льокальні Комітети Світової Вистави мають змогу так зробити самі. Переважна скількість шеровців Корпорації це Союзовці, яким доступ до нашої Союзової Преси отворений і які можуть по черзі оголошувати жертводавців зі свого району діяльности. Так практичніше, бо скорше дасться перевести. Дотого багато таких проголошень вже було в нашій пресі.

Українська Корпорація Світової Вистави в Шікаґо подасть при кінці свого істнування загальний звіт і білянс своєї діяльности.

За Українську Корпорацію Світової Вистави в Шікаґо:
Д-р М. Сіминович, голова;
Інж. Степан Куропась, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

М. П., писар У. А. Зл. Т. у Филаделфії. — Даєте велике оголошення, і то триразове, до часопису, а крім того ще хочете містити відозву, взиваючу на віче. Думаємо, що наші громадяни у Филаделфії настільки свідомі, що знають про страхіття голоду на Великій Україні й прийдуть на віче без відозви. Крім того додамо, що такі відозви надсилано нам уже з інших громад і ми їм відмовляли поміщення.

А. Г., Елизабет, Н. Дж. — Ваші уваги слушні. Та замісць доходити свого права при помочі часопису, краще розрахуйтеся зі згаданою Вами особою по громадському, там на місці. Закличте на полюбовний суд. Всякі натяки на чиюсь моральність, нічого доброго ґазеті не приносять, а тільки клопоти, а то й процеси.

М. Г., Стретфорд, Конн. — Як не було досі, то пришліть новий спис, а буде видрукований.

ДАЛЬШИЙ ВИКАЗ ТИХ, ЩО ВИСИЛАЮТЬ „СВОБОДУ" І КНИЖКИ НА СЕЛА НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В. Голубович, Ню Йорк, Н. Й.; М. Юрків, Рачестер, Н. Й.; І. Чорній, Вілмінґтон, Дел.; Катерина Качмар, Сейнт Пол. Мінн.; Іван Слободзян, Сейлем, Масс.; В. Голота, Бурлінґтон, Вт.; Й. Підлуський, Стретфорд, Конн.; І. Кобан, Ню Йорк, Н. Й.; Г. Петройко, Бостон, Масс.; М. Люлька, Сайксвіл, Па.; О. Кочан, Джоліет, Ілл.; М. Обуховський, Ню Йорк, Н. Й.

Ганс Хрістіян Андерсон.

НАЙНЕПРАВДОПОДІБНІШЕ

Хто покаже щось найбільш неправдоподібного, дістане половину царства і царівну за жінку.

Молоді та старі, мущини й жінки так понаїдалися, що повмирали, інші так напилися, що були десять днів пяні. А ті не були на правій дорозі. Деякі йшли коміть головою по дорозі та впевняли, що плюнуть собі на хребет — це їм здавалося найнеправдоподібніше.

Визначили день, у якому змагуни мають показати найнеправдоподібніше. Суддями визначили трилітніх дітей та девятьдесять-літніх дідусів. То була справжня вистава найнеправдоподібніших річей. Та всі погоджувалися, що найнеправдоподібніший був якийсь старий годинник, великий, завішений на стіні. Коли отворився, з нього виходили багато найнеправдоподібніших фіґур.

— Це найнеправдоподібніше, — говорили люди.

Коли годинник показував першу годину, вставав Мойсей та на горі виписував першу заповідь Божу.

Коли була друга година, показувався земний рай, а в ньому Адам і Ева, обоє щасливі.

Коли вдарила третя година, показувалися три царі, а один з них чорний наче ворон. Він не був винен цьому. Сонце його обсмалило. Несли кадило та дорогоцінности.

Колиж вибила четверта година, зявлялася на весну зазуля на зеленій буковій гильці, коник-стрибунець на достиглім снопі у літі, ластівяче порожне гніздо в осени та зима із старою вороною, яка знала біля теплеї печі оповідати старі казки й спомини.

В пятій годині показувалися пять змислів: зір обробляв і приготовляв окуляри, слух представляв коваля, нюх продавав фіялки й морончики, смак був за кухаря, а дотик був гробарем, загорнутий увесь у чорне від ніг до голови.

Як була шеста година, виходив перед годинник грач, добував кістку та показував найбільше число: шість.

Потім показалися сім днів тижня або сім головних гріхів. Видці не могли погодитися щодо цього, бо й так ті дві речі не легко злучити.

За ними приходили вісім черців, які співали октет.

В девятій годині зявлялися девять муз: одна була службовичкою обсерваторії, друга в історичнім архіві, а решта сім у театрі.

Як була десята година, знову зявлявся Мойсей з камінною плитою. Вже були всі заповіди Божі виписані.

Коли годину пізніше годинник знову вдарив, зі середини вийшов сорокато зодягнений хлопчик, гордо підніс руку та заспівав: дзінь, дзінь, тепер била одинацята! І справді була одинацята година.

В дванацятій годині вийшов нічний сторож із ліхтарнею та заспівав:

„Опівночі народилася дитина!"

І коли він півав, виросли багато рож, які зараз потім перемінилися в янголячі головки. То було дуже миле для очей та вух і всі погоджувалися в цьому, що то найліпша, найнеправдоподібніша річ.

Мистець був молодий і веселий чоловік, що старався про своїх убогих батьків.

Здобув царівну та половину царства.

Прийшов рішаючий день. Усе місто було на ногах, а царівна сиділа на престолі. Він надягнув нову одежу. Судді стояли вколо та гляділи зависно на побідника. Він був щасливий і гордий, бо зробив найнеправдоподібніше.

—Ні, то не є найнеправдоподібніше, — крикнув один великан. — Найнеправдоподібніше зроблю я тепер, — і взяв сокиру тай тарах, тарах і годинник розлетівся у дребезґи.

—Це я зробив, я, — сказав великан. — Я його побідив і вас усіх разом. — Я зробив найнеправдоподібніше.

— Знищити таку мистецьку річ, — говорили судді. — Так, справді, це найнеправдоподібніше.

Це потвердили й люди, що він справді вчинив найнеправдоподібніше. Йому треба дати царівну. Обіцяно, то обіцяно.

І затрубіли та проголосили з міських мурів: Будуть заручини! Царівна була мила, зодягнена в найгарнішу одежу, одначе Бог зна чому не була щаслива. В день вінчання церква була осияна, як ніколи. Був вечір, горіли сотки свічок.

Придворна служба вела молоду й молодого, що надувся, начеб ніхто в світі не міг йому дорівняти.

Спів затих і було так тихо, що булоб чути, як упалаб голка на землю. А серед тієї тишини, гоп, гоп, зявилася вся поважна дружина з того годинника та ні з цього ні з того поставилася між молодого й молоду. Мерці не встають, одначе мистецькі твори можуть. Тіла того мистецтва були розбиті, одначе не дух, а коли він встане, то не жарти.

Там стояли ті мистецькі твори у природній величині, начеб їх ніхто не торкнув. Задзвонило від один до дванацять і зявилися всі дванацять фіґур. Насамперед Мойсей; з його чола світилися наче два вогняні язики. Поставив тяжку, камяну таблицю з заповідями Божими женихови на ноги тай так прикував його до церковної доливки.

— Не можу її більше підняти, — сказав Мойсей — бо ти мені відбив руки. Останься тут, де ти є.

Потім прийшли Адам і Ева, мудреці зі Сходу та чотири пори року. Кожне з них станýло перед ним і сказало: Сором тобі! А йому не було соромно.

Коли всі фіґури вийшли з годинника, заняли стільки простору, що здавалося, вже не буде місця для людей. А як вийшов нічний сторож, щоби вдарити дванацять годин, приступив до жениха страшний і величезний та вдарив його молотом по голові: Згинь! — сказав женихови, згинь! Зуб за зуб, голова за голову! Ми й мистець пімстився, ходім, сказав своїй дружині. І мистецькі фіґури зникли, одначе світла в усій церкві нараз стали великі, розжарені рожі, зорі на небі кидали золоте сяйво, а орґани самі від себе заграли. Всі люди сказали, що то найнеправдоподібніше, що досі бачили.

— Невже покликали невідповідного? — озвалася царівна. — Той, що зробив такий мистецький твір, хай буде моїм чоловіком!

І він уже був у церкві. Ввесь нарід супроводжав його, всі раділи, всі благословили його й ніхто йому не докоряв і не завидував.

А це знову було найнеправдоподібніше.

Покращання.

— Знаєте, мій чоловік перед скасуванням прогібіції що вечера вертався до дому пяний.

— А тепер?

— Тепер вертається щойно рано.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN SOCIAL CLUB HOLD FIRST MEETING OF SEASON.

The Ukrainian Social club held its first meeting for the month of October, Tuesday evening, at the Y. M. C. A., with President Michael Mahameta presiding. Minutes were read and all old business cleared. Plans for the fall and winter activities wer made and a committee for the forthcomming Hallowe'en party for the members of this club and their friends named.

The club had the pleasure of meeting Stephen Shumeyko, president of the newly organized league known as the "Ukrainian Youths' League of North America." This league was formed at a convention during Ukrainian week at the World's Fair, Chicago, on August 17.

Mr. Shumeyko gave an interesting speech on "The Purpose and Advantages of the Ukrainian Youths' League of North America," and "The American Ukrainian Youth."

The members present at this meeting included: Amelia Sasowsky, Marian Adams, Rosalie Gaida, Jean Say, Eugenia Gaida, Olga Kutinsky, Sophia Malinofsky, Stella Lonchinsky, Helen Ressetar, Mary Fedyn, Mary Malinofsky, Olga Bork, Anna Sass, Michael Fedyn, Stanley Winarski, Michael Yairesevich, Chester Sasowski, Nicholas Dackow, Chester Bork, Adam Lasota, Steve Retkwa, Steve Gabrilowitz, Stanley Adams and Michael Mahameta.

After a short business meeting the members, together with several guests, enjoyed a light collation which was served in the dining room of the "Y."

The guests present were: Stephen Shumeyko, John Burney, Anthony Smithik, Ann Kidon, John Kidon and Ann Schneider.

Members of the St. Nicholas Ukrainian Social club of Passaic, who were also guests, included: Ann Shafran, Olga Shafran, Ann Slota, Antoinette Potlowski, Ann Yuhas, Mary Galek, Walter Shafran, Demetrius Shafran and George Rybinsky.

The next meeting of the Ukrainian Social club will take place October 17, at 8 o'clock, at the Y. M. C. A.

(The Paterson Evening News, October 15, 1933).

— Що ви так очі витріщили на моє авто — чи то перший автомобіль, який ви бачите?

— Ну... ні — одначе дуже подібний саме до того першого...

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів і члениць, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 20 жовтня, в год. 7-ій ввечір, в церковній гали, 127 Парк ул. Обовязком є кождого члена прибути на цей мітінґ. Є дуже важні справи до полагодженя, тому прийдіть всі як один. — Н. Плуговський, предс.; В. Колесняк, кас.; Ф. Ковальчук, ф. секр.; Мих. Довгий, рек. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в пятницю, 20 жовтня, в годині 6.30 пополудни, в У. Н. Домі на Газард Ровд. Проситься всіх членів і члениць прибути на призначений час, бо є важні справи до полагодження. Будеться також вибирати відділового лікаря. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залеглости, бо в протишнім разі будуть суспендовані. — Ігнатій Климишин, предс.; Яків Грабар, кас.; Павло Сеньків, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 жовтня, в гали під ч. 1944 Вест Ірі ул. Проситься всіх членів прибути на мітінґ і вирівнати свої вкладки та принести свої старі грамоти до виміни на нові. — І. Маґас, предс.; Н. Читвінський, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. св. Володимира, від. 179, дає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що слідуючий мітінґ відбудеться в неділю, 22 жовтня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прийти на цей мітінґ. Довгуючих членів проситься прийти на мітінґ і вирівнати свої залеглости, бо після ухвали такі члени мають бути суспендовані. Членів, котрі ще не виміняли своїх грамот, проситься принести старі грамоти на мітінґ і виміняти. Тих членів, котрі мають дорослі діти в У. Н. Союзі, проситься принести їх грамоти і переписати їх до дорослих членів, бо інакше будуть жалувати, коли такі діти суспендується. — Микола Тельович, предс.; Мих. Кульчицький, кас.; В. Ґолдак, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Николая, від. 106, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що слідуючий мітінґ відбудеться 22 жовтня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. Обовязком є усіх членів прибути на цей мітінґ, бо буде касове справоздання за три квартали року. Члени, котрі ще не змінили своїх грамот, нехай принесуть на мітінґ свої старі грамоти до виміни. Упоминається довгуючих членів, щоби по змозі вирівнували свої залеглости, та не наражувалися на суспендовання. — Микола Гуль, предс.; Іван Дацьків, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що квартальні збори відбудуться в неділю, 22 жовтня, точно в годині 10-тій передполуднем, в церковній галі на Скот ул. Напоминається всіх членів, щоби прибули на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають явитись на цей мітінґ і виповнити свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Кождий член повинен принести свою вкладку на мітінґ. Вкладок від нікотрого члена не прийме ні секретар ні касієр поза мітінґом. Члени, котрі ще не змінили своїх старих грамот на нові, а хочуть виміняти, проситься принести старі грамоти зі собою на мітінґ. — В. Колодрубець, предс.; А. Гатала, кас.; Н. Кудринський, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КОГУС, Н. Й.

На Рідний Край.

Дня 3. вересня влаштували ми Український День, з якого дохід розділили по половині на будову Народного Дому в с. Красній, п. Кросно на Лемківщині, й на боєвий фонд. Додавши інші збірки, звіт представляється так: На будову дому в Красній $30; на боєвий фонд з Українського Дня $30; о. І. Шуховський $2; С. Постоловський $1; на „Просвіту" у Львові зложив В. Стащко $2; на орґанізацію О. Д. У., збірка на відчиті д. Т. Свистуна, $8.50; на видання творів професора Гайворонського зложили: о. І. Шуховський, о. Лев Чапельський, з Майнерсвіл, Па., П. Ракочий по $2; Л. Стокман 50 ц. — Разом $6.50.

Разом усі збірки виносять $80, які вислано до „Обєднання".

Д. Зальопаний.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

72,

Rex Maxon

Чи тому, що книжна Олоа все ще брала Тарзана за бога, чи може тому, що вона сподівалася при його помочі побачитися зі своїм любком, досить, що вона не підняла алярму. Вона сказала рабині приносити Тарзанови їжу, а потім сумна вернулася до палати, думаючи про своє наближаюче подруже з Булотом. Коли Панатлі вечером принесла Тарзанови їсти, Тарзан поставив їй питання, яке він боявся поставити княжні. „Скажи мені", говорив він, „що ти знаєш про дивну чужинку, яку скривають десь в Алюрі?"

Дівчина, завагавшися, сказала зі страхом: „Між рабами говорять, що Лудон хоче зробити її жрекинею. Король хоче її для себе. Але ні один не має відваги її взяти перед другим". „А знаєш ти, де вона захована?" — читав Тарзан. „Ні", — відповіла Панатлі. „Я не знаю навіть, чи це правда, що кажуть. Тарзан притакнув. „Дякую тобі, Панатлі", він сказав. „Ти могла би мені помогти більше, ніж думаєш". „Я хотіла би помогти тобі", сказала дівчина просто, повертаючися назад.

Коли запала ніч, Тазан переодягся, виліз на деево, що схилилося над забороненим городом, і спустився вниз. Ідучи тінями, він дійшов до прикрашеного дому, котрого призначення жрець держав перед ним у тайні. Тепер йому здавалося зовсім певним, що там мусить бути розвязка його тайни. Переконавшися, що вхід і вікна дивного будинку штудерно замкнені, він боявся, що це було би занадто ризиковним вломлюватися до середини силою, тож, обійшовши обережно дім довкола, вдерся на верх стіни, що його оточувала.

Його одіння йому заваджало, і тому він його скинув. „Можливо", думав він, „що там є отвір у тій копулі на даху". І справді так було. Вхід був незамкнений, але замалий, щоби він міг туди влізтися. Нагло до його ніздрів донісся запах, від якого пропала в нього вся цивілізація та перемінила його на страшну й лютy малпу з праліса. Він тільки з трудом міг здержати окрик племени Керчака. З середини доходив до нього голос головного жерця, а голос, що відповідав Лудонови, довів його до вершка захоплення.